

Spis treści

Tytułem wprowadzenia – *Bożena Urbanek* 9

**Kształtowanie pogranicza II Rzeczypospolitej –
Joanna Gierowska-Kałuża. 13**

I. CHOROBY, LEKARZE, STUDENCI NA KRESACH WSCHODNICH

Lekarze kresowi a dylematy praktyki medycznej w drugiej połowie
lat 20. do 1933 r. (tzw. ustawy scaleniowej) – *Bożena Urbanek* 33

„Przekleństwo Huculszczyzny” – kiła endemiczna. Pierwsze w Europie
masowe badania serologiczne w kierunku kiły (1928–1931) –
Hanna Celnik. 51

W walce z jaglicą na Wileńszczyźnie w II Rzeczypospolitej – *Anna Marek* . . . 75

Niektóre aspekty studiów medycznych i praktyki lekarskiej na Wydziale
Lekarskim Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie: między wojną
a pokojem – *Aistis Żalnora* 93

Archiwalia Izby Lekarskiej Lwowskiej dwudziestolecia międzywojennego
w zasobach Głównej Biblioteki Lekarskiej (wybór) – *Maria Lipińska,
Wojciech Giermaziak* 109

II. NA POŁUDNIOWYM POGRANICZU: LEKARZE, APTEKARZE

Udział lekarzy akademickich w działaniach Krakowskiego Biskupiego
Komitetu Niesienia Pomocy dla Dotkniętych Klęską Wojny podczas
I wojny światowej – *Ryszard W. Gryglewski* 129

Stosunki narodowościowe w województwie śląskim II Rzeczypospolitej
a zatrudnienie lekarzy pochodzenia niemieckiego na posadach lekarzy
okręgowych Spółki Brackiej w Tarnowskich Górach – *Paweł Bojko*. . . . 143

Transformation and transmigration of doctors between Poland and Germany during 1919–1939 at the example of Knappschaftsverein Silesia and Spółka Bracka – *Magdalena Schymanietz* 159

Aptekarstwo na Górnym Śląsku w okresie międzywojennym 1918–1939 – ważny element systemu ochrony zdrowia narodu – *Piotr Klima* 173

The beginning of the Pharmaceutical Industry in Silesia (until 1939) – *Marie Zajícová* 189

Farmaceuci kontra drogerzyści – ich relacje w okresie dwudziestolecia międzywojennego na Górnym Śląsku – *Barbara Oglódek* 199

III. W DRODZE DO INTEGRACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ

„My i oni” – lekarze na ziemi kujawsko-pomorskiej wobec problemów integracji Pomorza z resztą ziem polskich – *Walentyna Krystyna Korpalska* 217

Warunki powiatu ciechanowskiego w okresie międzywojennym a opieka pielęgniarska – *Małgorzata Marcysiak* 229

Poznański fenomen pierwszej połowy XX wieku: wodolecznictwo Jana i Janiny Żniniewiczów – *Anita Magowska* 263

Warszawsko-Białostocka Okręgowa Izba Lekarska – powstanie i działalność w latach 1921–1939 – *Agnieszka Bukowska* 279

Siostry pasjonistki w szpitalach diecezji płockiej w okresie międzywojennym – s. *Aneta Maria Krawczyk* 295

IV. CHOROBA I POMOC MEDYCZNA W SPOŁECZNOŚCI ŻYDOWSKIEJ

Zdrowie i choroba w wyobrażeniach tradycyjnej społeczności Żydów polskich – *Marek Tuszewicki* 315

Działalność Towarzystwa Ochrony Zdrowia Ludności Żydowskiej w Polsce (TOZ) ze szczególnym uwzględnieniem Kresów Wschodnich w okresie dwudziestolecia międzywojennego w świetle dostępnych dokumentów – *Maria Ciesielska* 327

V. W WOJSKU

Służba zdrowia Korpusu Ochrony Pogranicza (1929–1939). Lekarze i sanitariusze w służbie żołnierzy i ludności kresowej II Rzeczypospolitej – *Artur Ochał* 355

Ochrona zdrowia żołnierzy w okresie II RP – rola i zadania lekarzy wojskowych – *Magdalena Paciorek* 395

Rola „Lekarza Wojskowego” w kształtowaniu struktur organizacyjnych wojskowej służby zdrowia w pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości – *Danuta Augustynowicz* 415

VI. POZA GRANICAMI KRAJU

Polscy lekarze w Harbinie w I połowie XX w. – *Pavel Ratmanov, Sławomir Łotysz, Jerzy Czajewski* 439

Polscy lekarze Wolnego Miasta Gdańska – *Piotr Kallalas*. 455

VII. NIEZAPOMNIANE SYLWETKI WE WSPOMNIENIACH I DOKUMENTACH Z TAMTEGO CZASU

Walery Włodzimirski (1854–1939) – „lwowski Faust”, farmaceuta, patriota, społecznik – *Anna Trojanowska*. 467

Doktor Ludwik Czarkowski – lekarz, bibliofil, działacz społeczny – *Jarosław Sobolewski* 481

W nurcie walki. Działalność zawodowa i społeczna Bronisława Hagera w latach powstań, plebiscytu i dwudziestolecia międzywojennego na Górnym Śląsku – *Joanna Lusek* 491

Doktor Jan Władysław Kubisz – pierwszy polski dyrektor Szpitala Śląskiego w Cieszynie – *Aleksandra Błahut-Kowalczyk* 513

Polscy lekarze na Zaolziu w czasach II Rzeczypospolitej – *Bogusław Chwajol* 527

Polscy lekarze w Wilnie – mieście pogranicza (wybrane sylwetki) – *Maria Elżbieta Kempa* 535

Doktor Maria Werkenthin – kijowianka, która wpłynęła na rozwój radiodiagnostyki obrazowej chorób płuc – <i>Krzysztof Królikowski</i>	541
Moi Rodzice: doktor medycyny Edward Bielski i pielęgniarka Maria z Sienkiewiczów Wolska-Bielska – medycy północno-wschodniego pogranicza w II RP (1918–1939) – <i>Alicja Teresa (Bielska) Łubkowska</i>	551
Wykaz autorów	575
Indeks nazwisk	577